

25. Ярошик В.А. Некоторые вопросы кооперации краеведческой работы / В.А. Ярошик // Сов. библиогр. – 1973. – № 4. – С. 26-30.
26. Ярошик В.О. Координація краєзнавчої роботи в наукових бібліотеках Харкова / В.О. Ярошик, Т.О. Сосновська // Бібліотечне краєзнавство: нові технології: матер. міжнар. семінару, 22–23 берез. 2005 р. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка; уклад. : Н.І. Полянська, В.О. Ярошик. – Х., 2005. – С. 41 – 46.

В статті проаналізована історіографія створення бібліографічної інформації об історических, природно-географіческих і економіческих регіонах України от зародження до нинішнього времени.

Ключевые слова: бібліографіческа інформація, історическіе, природно-географіческіе, економіческіе регіони, краєведческіе об'єднання, консорціум, Волинь.

УДК 023.3:378(477.43)

*В.М. Бунда,
м.Кам'янець-Подільський*

Бібліотечна рада Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

У статті простежена діяльність бібліотечної ради університету, її впливу на удосконалення роботи наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Ключові слова: бібліотекознавство, бібліотечна рада, університет, засідання, ухвала.

Важливою проблемою бібліотекознавства є вивчення сутності бібліотеки як соціального інституту. У Законі України “Про бібліотеки і бібліотечну справу” бібліотека визначена як “соціальний інститут”, що забезпечує актуальність і загальнодоступність документно-інформаційних ресурсів, які містять і зберігають знання, набуті в процесі розвитку людства, сприяють піднесенню інтелектуального та культурного потенціалу суспільства [8]. Бібліотечна

рада є важливою складовою соціального інституту – бібліотеки, тому актуальним є дослідження її діяльності.

Процес створення бібліотечної ради університету, основні аспекти її діяльності відшукали місце в публікаціях О.М.Завальнюка [1], В.С.Прокопчука [4], В.П. Ляхоцького [2], В.М. Пархоменко [3] та інших.

Мета статті полягає у висвітленні основних аспектів створення та функціонування бібліотечної ради Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Бібліотечна рада нашого університету – громадська інституція, що має давню історію.

Восени 1919 р. бібліотеку Кам'янець-Подільського державного українського університету очолив С.О Сірополко. Першим відчутним кроком нового керівника стало створення поряд із бібліотечною комісією, яку складали представники професорсько-викладацької корпорації університету, бібліотечної ради, що формувалася із бібліотечних працівників. 13 січня 1920 р. правління університету розглянуло й ухвалило підготовлений і представлений С.О.Сірополком проект “Статуту бібліотечної ради Кам'янець-Подільського державного українського університету”. Він складався з семи параграфів. Керівництво радою покладалося на бібліотекаря (на той час – С.О.Сірополка). Крім нього, туди входили помічники бібліотекаря, секретар і один представник від молодших службовців – представників бібліотеки. Рада збиралася не рідше одного разу на тиждень, обмірковувала поточні питання і відповідальна “за цілість бібліотеки, читальні й лекторії, за порядок в них, за правильне ведення праці, каталогів і усіх урядових книг, які доручено членам ради для ведення бібліотечних справ і взагалі знаходяться в їх руках, з власної ініціативи або з пропозиції ректора чи Бібліотечної комісії подавала свої плани та міркування відносно стану або потреб Бібліотеки, читальні й лекторії” [1, с.12-13].

5 січня 1920 р. бібліотечна комісія розглянула статут бібліотечної ради, акцентувала увагу на необхідності посилення відповідальності бібліотекаря за стан зберігання бібліотечного фонду та поліпшення якості обслуговування читачів і схвалила основний регламентний документ ради.

13 січня 1920 р. правління університету затвердило статут бібліотечної ради (протокол №3). Установчий документ визначав склад комісії (бібліотекар, його помічник, секретар бібліотеки і один представник від молодших службовців бібліотеки) та підпорядкував її діяльність безпосередньо ректору, від якого вона отримувала конкретні вказівки, доручення тощо.” Так, у січні 1920 р. постала

бібліотечна рада університету складалася з бібліотекаря С.Сірополка, його помічників І.Сливки, Л.Биковського, М.Ясинського. Вона розглядала питання комплектування і каталогізації фондів, бібліотечні правила, створення умов для забезпечення інформаційних потреб викладачів та студентів [3, с.55-56].

Рада розглядала злободенні питання. Скажімо, 19 квітня 1920 р. на черговому засіданні бібліотечної ради С.Сірополко доповів про актуальні проблеми бібліотечного будівництва, запропонував для поліпшення функціонування книгозбірні заснувати при університеті "Бібліотечне товариство". Одностайно підтримавши пропозицію Степана Онисимовича, рада ухвалила й підготовлений ним статут майбутньої громадської організації [2, с.92, 93].

Навіть у пору перманентних реорганізацій рада вже діяла і вирішувала важливі питання бібліотечного життя. Наприклад, 1952 року бібліотечну раду склали П.Н.Магден – заступник директора з науково-навчальної роботи, І.П.Лебедев – викладач кафедри марксизму-ленінізму, Й.І.Токар – зав. бібліотекою, Ф.Г.Кравченко – викладач кафедри фізики, К.Н. Волинчук – завідувач кафедри російської літератури. [5, с.6].

Яскраву сторінку в діяльність університетської бібліотеки вписала бібліотечна рада в 2007-2010рр., коли її очолював В. М. Федорчук, проректор із науково-педагогічної роботи університету. За цей час спільно з колективом бібліотечних працівників, який очолює доктор історичних наук Віктор Степанович Прокопчук, рада доклала чимало зусиль для підвищення інформаційної культури користувачів. За ініціативи голови бібліотечної ради переглянуто ряд нормативні документи щодо її діяльності, університету від 25. 01.2007 р.(протокол №1) затвердження Положення про бібліотечну раду Кам'янець-Подільського університету [6, с.26]. Воно складається з 3-х розділів: 1. Загальні положення. 2. Основні завдання. 3. Права і обов'язки. Положенням визначено склад бібліотечної ради: проректор з науково-педагогічної роботи (представник ректорату) – голова бібліотечної ради; директор наукової бібліотеки – заступник голови; заступник директора наукової бібліотеки – секретар; члени бібліотечної ради – представники факультетів, загально-університетських кафедр та провідні фахівці бібліотеки. Засідання бібліотечної ради відбуваються не менше двох разів на рік. На них розглядаються питання зміцнення матеріальної бази бібліотеки, її фонду, введення в обіг нових масивів літератури, періодичних видань, забезпечення навчальною літературою нових спеціальностей.

Зокрема, 3 квітня 2007 р. на плановому засіданні бібліотечної ради розглядалось питання щодо умов функціонування відділу

рідкісних видань (очолює Н.Д.Крючкова, провідний бібліотекар наукової бібліотеки) та обговорювавася проєкт Положення про атестацію бібліотечних працівників. Розпочинаючи слухання, голова ради Федорчук В.М. довів до відома присутніх рішення Кам'янець-Подільської міської ради, виконавчого комітету від 22.01.2004 р. за №95 про затвердження акту приймання-передавання бібліотечних фондів Кам'янець-Подільського державного архіву до Кам'янець-Подільського державного університету й зауважив, що фонд відділу рідкісних видань є національним надбанням нашої держави. Тому бібліотечна рада бере на себе відповідальність привернути увагу ректорату, громадськості до розв'язання низки проблем: збільшення можливостей доступу до історичних цінностей, покращення умов зберігання, застосування комп'ютерної техніки, створення можливості оцифрування документів і тощо. Директор наукової бібліотеки Прокопчук В.С. у своєму виступі повідомив про стан та перспективу вирішення означених завдань щодо популяризації одиниць збереження фонду. Крючкова Н.Д., інформуючи про свою роботу, наголосила, що потрібно відкрити читальний зал відділу рідкісних видань, збільшити площу для розташування фонду, подбати про освітлення приміщення, де працюють користувачі – професори і викладачі університету, науковці інших вишів, докторанти, аспіранти, магістранти, студенти університету, слухачі Малої академії. В обговоренні питання взяли участь члени комісії, які вивчали роботу відділу в переддень засідання бібліотечної ради – Бунда В.М., заст. Директора наукової бібліотеки, Філінюк Л.Ф., учений секретар наукової бібліотеки, Опря Т.М., завідувачка науково-бібліографічного відділу, Соловійова Н.О., завідувачка сектору комплектування та наукової обробки документів. Рада звернулася до ректора університету О.М.Завальнюка та декана історичного факультету С.А.Копилова з листом такого змісту: “3 квітня 2007 року бібліотечна рада заслухала планове питання “Про умови функціонування відділу рідкісних видань” і в результаті розгляду визнала стан матеріальної бази і умови зберігання фонду незадовільним. Направляємо Вам на розгляд ухвалу бібліотечної ради і просимо послужити у вирішенні вказаних проблем” [7]. На цьому засіданні схвалений проєкт воложення про атестацію бібліотечних працівників.

6 листопада 2007 р. бібліотечна рада університету заслухала інформації С.О.Кантлін, завідувачки відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення, про хід реалізації “Концепції розвитку бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету на 2007-2012 рр.” у питанні комп'ютеризації та

автоматизації бібліотечних процесів та М.І.Шахової, завідувачки комп'ютерним читальним залом, про роботу ввіреного їй підрозділу. С.О.Кантлін повідомила, що відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотеки був створений за ініціативи дирекції бібліотеки 1 січня 2007 року. Концепцією розвитку бібліотеки на 2007-2012 рр. передбачено впродовж 2007-2008 рр. придбати 45 комп'ютерів. Упродовж 2007 р. бібліотека отримала 12 комп'ютерів, 8 з яких передала до новоствореного комп'ютерного читального залу, по одному – в підрозділи бібліотеки (абонементи фізико-математичного, педагогічного факультетів, читальний зал економічного факультету). Формується електронний каталог, який нараховує вже 144350 бібліографічних записів. Проведені практичні заняття з працівниками бібліотеки щодо освоєння комп'ютерної техніки та вивчення програми “УФД. Бібліотека”. У травні 2007 року створена веб-сторінка бібліотеки на сайті університету, затверджене на засіданні методичної ради методичні рекомендації “Аналітичний опис періодичного видання”, “Реєстрація періодичного видання в електронному каталозі”, “Обслуговування користувачів з використанням автоматизованих технологій,” “Методичні поради каталогізатору”.

М.І. Шахова повідомила, що комп'ютерний читальний зал був створений 28 вересня 2007 року в день відзначення всеукраїнського Дня бібліотек, розповіла про перші кроки становлення підрозділу. Бібліотечна рада прийняла інформації до відома й ухвалила обладнати робочі місця підрозділів необхідною технікою, придбати цифровий фотоапарат, ламінатор та принтер друку штрихетикеток, залучити студентів фізико-математичного факультету до формування електронного каталогу, підготувати інструктивні вказівки “Правила опису стародруків. Система користування фондом раритетної літератури в електронному варіанті”, поповнювати інформаційні ресурси електронними версіями підручників, навчальних посібників, періодичними виданнями тощо.

20 лютого 2008 року на зборах колективу був прийнятий новий статут, який зафіксував бібліотеку в статусі наукової. Тому вже 4 березня 2008 року бібліотечна рада заслухала питання “Про наукову роботу бібліотеки” .

Заслухавши та обговоривши інформацію вченого секретаря наукової бібліотеки Філінюк Л.Ф., рада ухвалила рекомендувати дирекції, вченому секретарю наукової бібліотеки спрямувати роботу колективу бібліотеки на максимальне інформаційне забезпечення науково-дослідної діяльності професорсько-викладацького складу, студентів і магістрантів університету, формування фонду наукової

літератури і фахових видань, посилення науково- бібліографічної, науково-методичної і науково-дослідної роботи, опублікування першого випуску збірника “Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство”, на підготовку і проведення до 90-річчя університету і 90-річчя наукової бібліотеки круглого столу “Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету: історія, сьогодення, перспективи”.

7 жовтня 2008 року бібліотечна рада знову повернулася до роботи завідувачки комп'ютерного читального залу. М.І. Шахова доповіла про формування і використання електронних ресурсів, які з кінця 2007 р. на 1 жовтня 2008 р. склали 3204 назви електронних документів на 300 дисках. Комп'ютерний читальний зал мав 1967 користувачів, 1967 звернень до Інтернету, видав 2454 електронні документи. Довідково-бібліографічний апарат представлений алфавітним та систематичним каталогами (згідно з даними паспорта до каталогів вліто 3204 картки). Обговоривши звіт М.І. Шахової, бібліотечна рада ухвалила:

а) посилити роботу з придбання до наукової бібліотеки електронних посібників; кафедрам університету передати електронні документи до комп'ютерного читального залу;

б) створити електронний каталог комп'ютерного читального залу; аналізувати тематичні запити користувачів та причину їх невиконання;

в) порушити клопотання перед ректором про придбання необхідних технічних засобів, комп'ютерної техніки, дозволу на введення додаткових платних послуг для удосконалення комп'ютерної підтримки навчального процесу тощо [7].

З березня 2009 р. бібліотечна рада розглядала питання ефективності використання періодичних видань у навчальній і науковій роботі. Комісія в складі провідних фахівців наукової бібліотеки всебічно вивчила питання й виявила, що упродовж 2000 – 2009 рр. передплата періодики склала: у 2000 р. – 97 назв, у 2001 р. – 146 назв, у 2002 р. – 224 назви, у 2003 р. – 357 назв, у 2004 р. – 348 назв, 2005 р. – 361 назв, 2006 р. – 423 назв, 2007 р. – 571 назв, 2008 р. – 671 назву, 2009 р. – 415 назв. Проведена також робота з використання та зберігання періодичних видань у підрозділах бібліотеки та на 43 кафедрах, анкетування серед викладачів, магістрантів, студентів щодо доступності періодичних видань на кафедрах і в гуртожитках університету. Члени бібліотечної ради були ознайомлені з покажчиком “Періодичні видання в науковій бібліотеці за 2008 рік”. Після обговорення бібліотечна рада ухвалила удосконалити передплату періодичних видань з методики викла-

дання предметів, вивчити питання доцільності і можливості концентрування періодики в окремому підрозділі наукової бібліотеки університету, посилити збереження та ефективне використання періодичних видань у підрозділах бібліотеки [7].

8 жовтня 2009 року бібліотечна рада працювала за таким порядком денним: 1. Роль наукової бібліотеки в підвищенні якості університетської освіти (доповідав В.С.Прокопчук, директор наукової бібліотеки). 2. Аналіз забезпечення навчального процесу підручниками та навчальними посібниками.

2 березня 2010 р. бібліотечна рада розглянула зауваження, комісії університету щодо роботи читальних залів природничого факультету та факультету психології, корекційної і соціальної педагогіки та факультету психології, обговорила проект “Технологічної інструкції з обліку користувачів, документовидачі, відвідувачів наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка”. Ухвала ради стала керівництвом до дії, а результативність виявляє підсумки роботи 2010 року [7].

Отже, бібліотечна рада університету упродовж багатьох років розв'язувала питання, які сприяли піднесенню на новий рівень бібліотечної справи в університеті, брала участь у визначенні орієнтирів і завдань, що стояли перед бібліотекою.

Список використаних джерел

1. Завальнюк О.М. С. О.Сірополко і розвиток фундаментальної бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету / О.М.Завальнюк // *Наук. праці Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. Сер.: Бібліотекознавство. Книгознавство.* – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2008. – Вип.1.– С.11-18.
2. Ляхощкий В.П. Книга творить людину...(Сторінки з літопису заснування університетської бібліотеки у Кам'янець-Подільському) / В.П.Ляхощкий // *Наук. праці. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. Сер.: Бібліотекознавство. Книгознавство.* – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т, 2008. – Вип.1. – С.88-98.
3. Пархоменко В.М. Бібліограф Михайло Ілліч Ясинський (1889-1967)/ В.М.Пархоменко // *Там само.* – С. 54-63.
4. Прокопчук В.С. Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету: етапи розвитку, стан і перспективи / В.С. Прокопчук // *Там само.* – С. 99-105.

5. Поточний архів університету. Звіт про роботу бібліотеки педагогічного інституту за 1952 рік.
6. Поточний архів університету. Звіт про роботу бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету за 2007 рік.
7. Поточний архів університету. Протоколи засідань бібліотечної ради університету за 2007-2010 рр.
8. Україна. Закон Про бібліотеки і бібліотечну справу // <http://zakon1.rada.gov.ua>

В статтю прослідковано діяльність бібліотечного совета університета, его влияние на усовершенствование работы научной библиотеки Каменец-Подольского национального университета имени Ивана Огиенка

Ключевые слова: бібліотекознавство, бібліотечний совет, університет, засідання, рішення.

УДК 027.53(477.48):021.4

*Н.В. Сохатюк,
м. Дунаївці*

Світ краси й друкованого слова (з досвіду роботи літературно-мистецької вітальні Дунаєвецької районної бібліотеки)

Стаття висвітлює досвід роботи літературно-мистецької вітальні Дунаєвецької районної бібліотеки на Хмельниччині.

Ключові слова: бібліотека, літературно-музична вітальня, зустрічі, письменники, книга, читачі.

Неоціненним надбанням літературно-мистецької вітальні, що діє при читальному залі Дунаєвецької районної бібліотеки, є незабутні зустрічі з відомими письменниками, знаменитими земляками, митцями, почуте слово та пісня з їх вуст, пізнання незбагненої краси рідного краю, що віддзеркалилась у картинах та вишивках місцевих майстрів. Понад два десятки років літературно-мистецька вітальня гостинна для усіх, кому небайдуже рідне слово, пісня, традиції рідного народу. Спрямовує і координує роботу